

Inter-legere

Slova mají jednak jakousi setrvačnost (jinak by nemohla sloužit žádnému dorozumění), jednak mají také svůj poněkud se proměňující význam. Porozumět významu slova předpokládá nejen vniknutí do právě fungující (platné) jazykové rutiny, nýbrž vždycky také jakési proniknutí do jazykových dějů či dějin, tj. nezůstávat v pouhé „aktuálnosti“. Kromě vysloveného slova samotného jsou v pozadí nebo nejbližším okolí „slyšeny“ (vnímány, chápány) významy jen potenciálně v dané chvíli platné, možná dokonce i ty neplatné, falešné, rušivé. Je třeba si jich být vědom, abychom ty neplatné či rušivé mohli odlišit od těch platných a význam aktuálně majících. Jestliže mezinárodně rozšířené slovo „intelligence“ je odvozeno od latinského „inter-legere“, tedy budeme ‚čísti‘ (nebo po řeckém způsobu spíše ‚říkati‘) jako čísti nebo říkati „mezi“, když se budeme snažit vždy soustředit své myšlenkové intence na to, co je mezi tím, co je říkáno nebo psáno, nebo snad také „za tím“. A tak obecněji můžeme snad právem hledat pravý význam slov (slovního vyjádření) a vůbec říkání, vypovídání atd. nikoli v nich samých, ale mimo ně, tedy spíše „mezi slovy“ a nikoli přímo „ve slovech“ samých.

(Písek, 150628-1.)